

Brüssel, 9. detsember 2025
(OR. en)

Institutsioonidevaheline
dokument:
2023/0124(COD)

12331/1/25
REV 1 ADD 1

MI 605
ENT 149
ENV 786
CHIMIE 76
IND 321
CONSOM 159
SAN 530
CODEC 1183
PARLNAT

NÕUKOGU PÕHJENDUSED

Teema: Nõukogu esimese lugemise seisukoht eesmärgiga võtta vastu EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS, mis käsitleb detergente ja pindaktiivseid aineid ning millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 648/2004

- Nõukogu põhjendused
- Vastu võetud nõukogu poolt 8. detsembril 2025

I. SISSEJUHATUS

1. Komisjon võttis 28. aprillil 2023 vastu järgmise ettepaneku: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, milles käsitletakse detergente ja pindaktiivseid aineid ning millega muudetakse määrust (EL) 2019/1020 ja tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 648/2004¹.
2. Ettepanek põhineb Euroopa Liidu toimimise lepingu (ELi toimimise leping) artiklil 114.
3. Euroopa Parlamendi keskkonna-, rahvatervise ja toiduohutuse komisjon (ENVI) määras 14. juunil 2023 ettepaneku raportööriks Manuela Ripa (Rohelised, DE). Euroopa Parlamendi siseturu- ja tarbijakaitsekomisjon (IMCO) esitas ettepaneku kohta oma arvamuse 24. jaanuaril 2024. Tööstuse, teadusuuringute ja energeetikakomisjon otsustas arvamust mitte esitada. ENVI hääletas ettepanekut käsitleva lõppraporti üle 14. veebruaril 2024 ning see võeti parlamendi esimese lugemise seisukohana vastu 27. veebruari 2024. aasta täiskogu istungil. Uue õigusloometsükli alguses määras ENVI ettepaneku raportööriks Majdouline Sbai (Rohelised, FR).
4. Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee esitas ettepaneku kohta oma arvamuse 12. juulil 2023².
5. Tehnilise ühtlustamise töörühm (ohtlikud ained – kemikaalid) alustas ettepaneku läbivaatamist 16. mail 2023 Rootsi eesistumise ajal. Pärast seda on Hispaania, Belgia, Ungari ja Poola eesistumise ajal toimunud veel 14 töörühma koosolekut.

¹ ST 8904/23 + ADD 1–7.

² 12179/23.

6. Pärast teksti teemaplokkide kaupa läbivaatamist Belgia eesistumise ajal võttis alaliste esindajate komitee 14. juunil 2024 vastu nõukogu volitused.
7. Institutsioonidevahelised läbirääkimised algasid esimese kolmepoolse kohtumisega 28. jaanuaril 2025 Poola eesistumise ajal. Teine ja kolmas kolmepoolne kohtumine toimusid vastavalt 6. mail ja 10. juunil 2025. Viimasel kolmepoolsel kohtumisel 10. juunil 2025 jõudsid kaasseadusandjad esialgsele kokkuleppele.
8. ENVI hääletas 15. juulil 2025 kokkulepitud teksti poolt. Sellest tulenevalt saatis ENVI esimees eesistujariigile kirja, milles teatas, et kui nõukogu võtab oma esimese lugemise seisukoha vastu kooskõlas üldise esialgse kokkuleppega, soovitab ta täiskogul nõukogu seisukoha pärast õiguskeelelist kontrolli parlamendi teisel lugemisel vastu võtta.

II. EESMÄRK

9. Ettepaneku üldine eesmärk on lihtsustada ja ajakohastada õigusraamistikku, millele detergendid peavad liidu turule laskmiseks ja seal vabalt ringlemiseks vastama, luua õiguslik alus uutele uuenduslikele toodetele, nagu mikroorganisme sisaldavad detergendid, soodustada uusi kestlikke tavasid, nagu detergentide taastäitemüük, ning võtta detergentide ja pindaktiivsete ainete puhul kasutusele digimärgistamine ja digitaalne tootepass.

III. NÕUKOGU ESIMESE LUGEMISE SEISUKOHA ANALÜÜS

10. Nõukogu esimese lugemise seisukoht sisaldab järgmisi kaasseadusandjate vahel kokku lepitud põhielemente.

11. Mis puudutab biolagunevuse nõudeid, siis peab komisjon kehtestama biolagunevuse kriteeriumid kõigepealt vees lahustuvatele polümeerkiledele, mida kasutatakse detergentide kapseldamiseks, ja kõigile sellistes kiledes sisalduvatele polümeeridele, ning teises etapis muudele detergentides kasutatavatele orgaanilistele ainetele, mille kontsentratsioon on nii suur, et need moodustavad vähemalt 10% tootest, välja arvatud vesi. Selleks et tagada keskkonnakaitse kõrge tase, peaks komisjon järkjärgulist lähenemisviisi järgides hindama, kas on võimalik kehtestada biolagunevuse kriteeriumid ka sellistele orgaanilistele ainetele, mille kontsentratsioon on alla 10%, või kas sellist künnist saaks alandada. Kilede ja polümeeride puhul on tähtajad järgmised: detergentide kapseldamiseks kasutatavate kilede puhul kolm aastat (alates uue detergentide määruse jõustumise kuupäevast) delegeeritud õigusaktide vastuvõtmiseks ja kuus aastat toodete uutele nõuetele vastavuse tagamiseks; muude orgaaniliste koostisosade puhul viis aastat delegeeritud õigusaktide vastuvõtmiseks ja kaheksa aastat toodete nõuetele vastavuse tagamiseks.
12. Seoses fosfaatide ja muude fosforiühenditega peab komisjon kahe aasta jooksul hindama, kas on võimalik veelgi vähendada nende koostisosade piirnorme detergentides ja laiendada nende piirnormidega hõlmatud detergentide valikut.
13. Lisaks tehakse komisjonile ülesandeks hinnata üldise läbivaatamise raames seitsme aasta jooksul, kas on võimalik fosforisisaldust veelgi piirata või lisada fosforisisalduse piirangud täiendavatele detergentide kategooriatele, eesmärgiga uurida fosfori järkjärgulise kasutuselt kõrvaldamise teostatavust, võttes arvesse mõju keskkonnale, alternatiivide kättesaadavust ja asendamise sotsiaal-majanduslikku mõju. Vajaduse korral lisab komisjon nendele kahele analüüsile seadusandlikud ettepanekud.
14. Keelatud on selliste detergentide ja pindaktiivsete ainete turulelaskmine, mida on katsetatud loomade peal, kuid lubatud on kasutada varasemaid andmeid.

15. Selleks et tagada inimeste tervise kaitse kõrge tase, võttes arvesse selliste toodete laia kättesaadavust ning suurt juhusliku mürgistuse ohtu, on koostisosade andmelehe esitamise kohta lisatud nõue, et tootjad ja asjakohasel juhul importijad või volitatud esindajad peavad esitama Euroopa Kemikaaliameti olemasolevaid teabevahetuskanaleid kasutades koostisosade andmelehe enne toodete turulelaskmist.
16. Volitatud esindajate puhul viiakse käesoleva määruse sätteid kooskõlla uue õigusraamistiku lähenemisviisiga, laiendades seejuures väljaspool ELi asuvate tootjate volitatud esindajate kohustusi, et tagada turujärelevalveasutustele kogu sellise teabe kättesaadavus, mida on vaja, et kontrollida mürgistuse vastavust määruse nõuetele.
17. Uue määruse kohaldamise alguskuupäevaks määrati 42 kuud pärast selle jõustumist.

IV. KOKKUVÕTE

18. Nõukogu esimese lugemise seisukoht kajastab täielikult kompromissi, milleni jõuti Euroopa Parlamendi ja nõukogu vahelistel läbirääkimistel, mida vahendas komisjon.
19. Seetõttu usub nõukogu, et tema esimese lugemise seisukoht kajastab tasakaalustatult läbirääkimiste tulemusi ning et kui detergente ja pindaktiivseid aineid käsitlev määrus vastu võetakse, loob see ajakohase ja lihtsustatud õigusraamistiku, millele detergendid peavad liidu turule laskmiseks ja seal vabalt ringlemiseks vastama.